

Școala experiment: importanța eșecului în învățare

Susține cultura
în educație

4 octombrie 2017
Biblioteca „Radu Rosetti”
Onești

Invitate
IRINA BALAN
MIHAELA MIHAILA

„În mod ideal ar fi ca la clasă să nu evaluăm inteligența elevilor, ci efortul pe care îl depun. Felul în care aceștia învață să gestioneze eșecul este ceea ce-i va duce mai apoi spre succes.”

Suntem obișnuiți ca eșecul în școala românească să fie ascuns, camuflat. Indiferent că vorbim de eșec la nivelul elevilor sau profesorilor, cu toții trebuie „să dăm bine pe hârtie”, lucru care se traduce într-o obsesie a performanței, evaluărilor și conformității.

La polul opus, școli din toată lumea încep să includă în curriculum cursuri despre eșec: ideile nereușite sunt extrem de utile și inovatoare în medii care

încurajează experimentele.

Eșecul nu trebuie să fie traumatizant, ci să devină premiza pentru noi încercări abordate cu entuziasm.

Cum ar fi să ne asumăm această abordare și în clasele noastre? Poate arta în școală să ne ajute în a face pași în această direcție?

Despre vorbitori

Mihaela Mihăilă

Mihaela Mihăilă este profesoară de limba și literatura română la Colegiul Național „Costache Negri” Târgu Ocna, responsabilă a Comisiei media, informatizare și promovare a imaginii, membru în Consiliul de administrație al școlii și dirigintă la clasa a XI-a.

Irina Bălan

Cu experiențe diverse în publicitate, PR, film, scenaristică și editare de carte, Irina Bălan a terminat Istoria Artei în cadrul Universității Naționale din București cu o bursă Erasmus de Pedagogia Artei la Accademia di Belle Arti di Roma. A realizat programe educative în colaborare cu Asociația Da' DeCe, Asociația 37 și Galeria Posibilă pentru spații precum Muzeul Național de Artă Contemporană, Institutul Francez, Cărturești, Romanian Design Week, grădinițe, școli și licee.

Mai multe informații:
www.culturaineducatie.ro

Etimologia cuvântului românesc *învățare* vine din latinescul *invictiare* care înseamnă „a obișnui pe cineva cu un viciu”, față de variantele francezului *éducation* care la origini însemna a crește, a dezvolta sau a italianului *insegnare* - a lăsa un semn. În tradiția noastră educațională, în centru pare să stea truda, învățatul copilului cu efortul studiului și înmagazinarea de cât mai multe cunoștințe. Și totuși, lucrurile care rămân peste ani în memoria foștilor elevi nu sunt cunoștințele transmise de profesori, ci felul de a fi al acestora și felul în care ne-a influențat dezvoltarea. Școala este și un loc al formării prin întâlnirile pe care le ai cu cei care îți sunt asemănători - colegii, cu cei din alte generații - profesorii, dar și cu cei care sunt diferiți - artiștii, iar aceste întâlniri din urmă sunt adesea unice în viață.

Pornind de la un video cu încercările unui bebeluș de a învăța să meargă, discuția a debutat cu o metaforă în mic a procesului de învățare ca o serie de eșecuri și încercări. De multe ori adulții uită frustrările proprii trăite în experiențele de învățare din trecut, lucru care îi face să empatizeze greu cu cei care trec prima dată prin asta. O importanță deosebită o au cei din jurul copiilor care pot fi susținători - o sursă de sprijin și încurajare, sau dimpotrivă, o piedică. În procesul de educație toți actorii implicați contează de la familie și profesori până la colegi, împreună formând un mediu care fie te susține, fie te frustrează, îți pune piedici sau te sperie. Este vorba de un entuziasm care trebuie păstrat în relația cu elevii pentru că ei sunt atât de receptivi la reacția celor din jur.

Cercul de artă contemporană de la Colegiul Național „Costache Negri” din Târgu Ocna se află în cel de-al patrulea an și a început din dorința de a povesti elevilor despre arta contemporană, artiști și noțiuni de bază. Toată munca celor implicați este voluntară, un efort creativ cu materiale puse împreună de către Asociația 37 și Colegiu. Forma proiectului s-a modificat de-a lungul celor patru ani, în urma micilor succese și eșecuri. De la prima generație de elevi am învățat că un powerpoint și un atelier nu sunt de ajuns și că este important să aibă contact direct cu arta și cu artiștii, să iasă din școală, să viziteze, să vadă. Din lipsă de fonduri, echipa proiectului a scris un proiect în care a invitat mai mulți artiști să vină în liceu.

Eșecul la sesiunea de finanțare nu a însemnat pierderea ideii sau a entuziasmului, pentru că artiștii au acceptat să vină pro bono la liceu. Primul artist a fost Dan Perjovschi care le-a ținut elevilor un scurt istoric al artei sale, dar și al contextului comunist de la care s-a dezvoltat practica sa, urmat de un atelier practic. În cadrul atelierului, elevii și Perjovschi au desenat un perete din interiorul școlii pe tema *Ce ați vrea să schimbați în școală/ sistemul de educație*. Lucrarea se numește „alb și Negri” și adună laolaltă critici și idei de îmbunătățire ale educației desenate de artist și elevi. Lui Perjovschi i-au urmat Lea Rasovszky cu un atelier despre arta urâtă și Michele Bressan și Bogdan Gîrbovan cu un proiect fotografic despre locurile bătăliilor din Primul și Al doilea Război Mondial.

Le spunem elevilor să învețe din greșeli, dar nu prea îi lăsăm să greșescă. Nu încurajăm greșeala în școală, eșecul e un lucru „de băgat sub preș”- vrem să ne iasă media mai mare pe școală, să avem mai mulți elevi la admitere, toate aceste obligații administrative forțându-ne să fim mai conformiști. Când nu au voie să greșescă elevii nu mai sunt foarte creativi, nu mai sunt curajoși și devin stresați. Inteligența pe care elevul o aduce în clasă este dată de bagajul genetic într-o anumită măsură, dar și psihologică.

O școală în care colegii sunt și prieteni, iar profesorul nu vine să evalueze, ci este partenerul elevilor în procesul de descoperire a lumii, contează în felul în care elevul performează. Trebuie să ținem cont de bagajul cu care copiii vin în școală și prin experiențe controlate, să-i împingem să facă lucruri, să-i împingem să greșescă. Felul în care aceștia învață să gestioneze eșecul este ceea ce-i va duce mai apoi spre succes.

Ideal ar fi ca la clasă să nu evaluăm inteligența elevilor, ci efortul pe care îl depun. Genul acesta de abordare este răspândit mai ales în școlile de artă și în facultățile tehnice, unde există presiune mare ca studenții să inoveze: la arte aceștia trebuie să facă lucrări originale după ce au învățat să copieze modele bune, iar la inginerii trebuie să parcurgă drumul de la o idee bună în teorie, la un proiect fezabil pe teren.

Cercul de artă contemporană ia o nouă formă anul acesta, concentrându-se pe o singură clasă de a XI-a, în care elevii vin din familii dezorganizate sau cu probleme sociale, cu un interes scăzut pentru școală și un analfabetism funcțional ridicat.

Activitățile atelierelor artistice de anul acesta își propun să-i împrietenească cu textul scris. În acest sens s-a scris un alt proiect și au fost invitați o serie nouă de artiști vizuali.

Pentru a înțelege mai bine legătura dintre exersarea manualității și aptitudinilor artistice și dezvoltarea vocabularului și a capacității de înțelegere concepte ne uităm la modelul Școlii de Arte din New Mexico: tinerilor li se prezintă modele de lucrări bine executate, li se demonstrează tehnica, li se dă oportunitatea să lucreze, urmată de o sesiune de feedback constructiv din partea colegilor.

La sfârșit, elevul este cel care are sarcina de a rezuma părerile celorlalți și de a trage concluzia legată de modul în care alege să lucreze mai departe. Odată cu exersarea vocabularului, nu este de ajuns să spui ce-ți place și ce nu, ci trebuie să și descrii ce este în spatele acestor păreri, vine și o dezvoltare a spiritului critic personal care mută focusul de la părerea profesorului pe cea a elevului. Acest tip de abordare pe termen lung pentru construirea verticalității și independenței, ajutând viitorul adult să ia decizii informate.

Resurse recomandate

Museum of Failure este un muzeu care aduce laolaltă o colecție de eșecuri inovaționale interesante. Majoritatea proiectelor de inovare eșuează, iar muzeul vede aceste eșecuri ca oportunități fascinante de învățare pentru vizitatori. Colecția adună o varietate de produse și servicii eșuate din toată lumea. Fiecare oferă un indiciu relevant legat de procesul riscant al inovării.

<https://www.museumoffailure.se/>

New Mexico School for the Arts

<http://www.nmschoolforthearts.org/>
<https://www.youtube.com/watch?v=Va>

Proiectul cultural Parteneri educațivi 2017 este cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național. Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabil de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Platforma Susține cultura în educație își propune să susțină realizarea unor programe culturale cu o dimensiune educațională în România prin dezvoltarea unei rețele de profesioniști și organizații și a unor resurse despre practici și politici publice în domeniu.

www.culturaineducatie.ro
www.facebook.com/culturaineducatie

Această operă este pusă la dispoziție sub Licența Creative Commons Atribuire-Neocomercial-Distribuire în Condiții Identice 4.0 Internațional.